

ALICE SLÁMOVÁ

Nespisovné útvary češtiny v uměleckém překladu

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Katedra českého jazyka a literatury

Posudek oponenta bakalářské práce

Bakalářská práce A. Slámové *Nespisovné útvary češtiny v uměleckém překladu* se zabývá velmi obtížnou problematikou, a to překladem kolokviální angličtiny do češtiny. Hned v úvodu musím poznamenat, že téma kvalitativně i kvantitativně přesahuje nároky bakalářské práce, z čehož vyplývá jednak můj obdiv k diplomandce, jednak ale nedostatky, které budou zmíněny dále.

Práce je logicky rozčleněna, v úvodu autorka seznamuje s relevantními pojmy z teorie překladu a se stratifikací českého národního jazyka, očekávala bych, že bude následovat kapitola pojednávající o spisovnosti a nespisovnosti také anglického jazyka. Stěžejní část je analýza překladu dvou děl americké literatury, a to *Prezydenta Krokadýlů* od W. Millera v překladu J. Škvoreckého a *Na cestě* od J. Kerouaca v překladu J. Josky. Rozbor textů je vždy prováděn v pořadí foneticko-fonologická, morfologická, lexikální a syntaktická rovina. Shrnutí přináší tradiční Závěr.

Zásadní měla být analýza překladů, která si klade za cíl (s. 3):

- a) „prostřednictvím charakteristiky klíčových pojmů teorie uměleckého překladu přiblížit a okomentovat meze a možnosti zdařilého překladu nespisovných útvarů českého jazyka do jazyka typologicky odlišného, konkrétně do angličtiny“ (mělo by být z angličtiny do češtiny),
- b) „pokusit se prokázat, že je překlad kolokviální češtiny v zásadě možný“ (opět naopak angličtiny),
- c) „zjistit, jaké nespisovné prvky se v dílech vyskytují a zda jsou adekvátně přeloženy“.

Domnívám se, že z cílů byla splněna pouze část bodu c, tedy zjištění, které nespisovné prvky díla obsahují. Ad a) S klíčovými pojmy pracovala diplomandka v úvodní kapitole 1, v analytické jen sporadicky. Abych se přiznala, bez jasně stanovených kritérií si hodnocení „mezí a možností zdařilého překladu“ nedokážu představit, totéž platí u cíle bodu b. Posouzení adekvátnosti překladu je již dostatečně konkrétním cílem, avšak opět je zapotřebí stanovit si dílčí cíle a prostředky jejich dosahování. Rozbor děl je tedy nakonec pouze popisný, autorka vyjmenovává jevy, které v textech nachází a komentuje je, avšak nesystematicky a často irelevantně (např. původ či význam českých slov). Sporná je i volba dvou děl – román *Na cestě* je na pouhých třech stranách (oproti dvanácti u *Prezydenta*

Krokadýlů), vhodnější by byla důkladnější analýza jednoho díla, a to celého, nikoli jen vybraných ukázek.

Několik výtek mám i k formální stránce. V textu se objevují chyby v oblasti interpunkce, styl odborný často přechází v publicistický. Kurzívu doporučuji užívat pouze pro citace a ukázky.

Ačkoli by se mohlo zdát, že práci A. Slámové hodnotím převážně negativně, není tomu tak. Velmi oceňuji volbu tak náročného úkolu, zřejmé zaujetí pro problematiku a také velmi dobré postřehy v podobě komentářů k jednotlivým jevům. Jen škoda, že nevedly k systematické analýze. Nesmím také opomenout fakt, že práce je původní, nikoli pouhý kompilát.

Mám za to, že pokud by bylo zvolené téma zpracováno v rámci magisterské práce a pokud by si autorka dokázala lépe vymezit cíle (nebo ještě lépe pouze jeden) a k němu jasně stanovit kritéria, jednalo by se o velmi zdařilou práci, takto zůstalo jen u zajímavé náhledu na překlad dvou děl americké literatury z pohledu nespisovných útvarů. Doufám, že můj posudek autorku neodradí, naopak jí poslouží jako motivace pro magisterskou práci.

Domnívám se, že bakalářská práce Alice Slámové splnila kritéria kladená na tento typ práce, a proto ji **doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením velmi dobře.**

Otázky k obhajobě:

1. Na s. 34 k dílu J. Kerouaca uvádíte, že „vzhledem k tomu, že bylo dílo původně napsáno bez jakékoli interpunkce, která nakonec na žádost vydavatele byla doplněna, byl zde rozbor syntaktické roviny prakticky bezpředmětný“. Zamyslela byste se nad tím, které nespisovné prvky může obsahovat syntaktická rovina textu?
2. Na s. 35 jste u stejného díla konstatovala, že překladatel J. Josek „musel udělat mnohem více ústupků než J. Škvorecký ve svém překladu“. Můžete tyto „ústupky“ konkretizovat?

V Plzni dne 6. srpna 2021

Mgr. Dita Macháčková

Soublasí s originálem

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

Julínková